

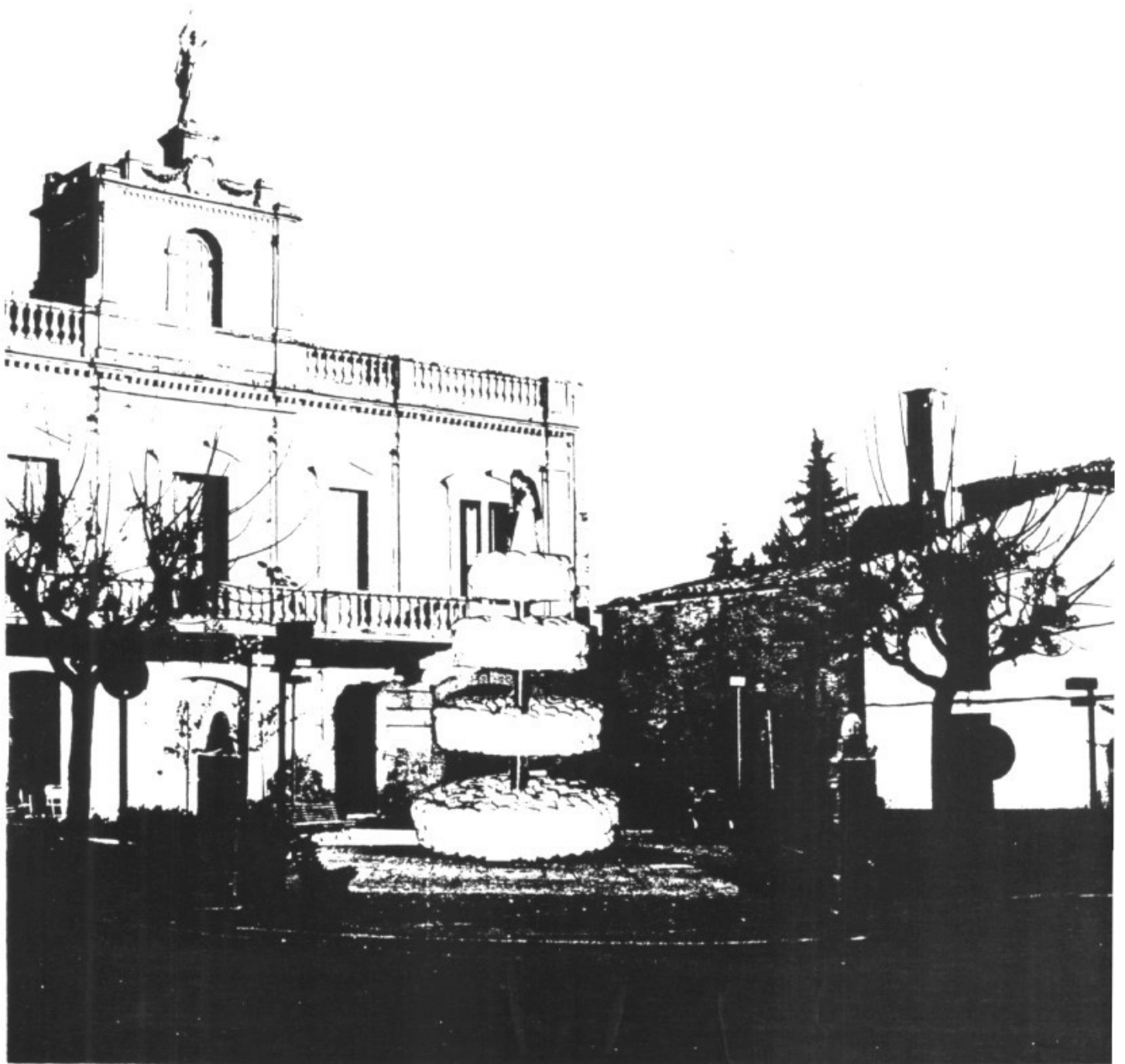
mel i sucre

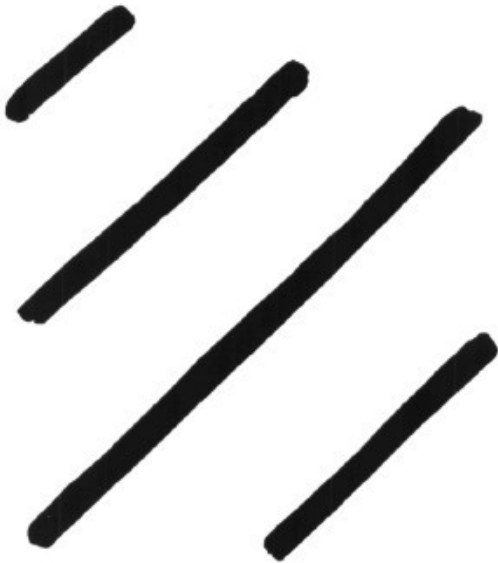
PRENSA
CORONA

Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Desembre 1988, núm. 102

MEL I SUCRE- Desembre 88. Núm. 102
Butlletí informatiu de l'Obra Cul-
tural Balear a Sant Joan.

LOCAL SOCIAL - Casa de Cultura, c/
"José Antonio", núm.13.

CONSELL DE REDACCIÓ- Guillem Florit,
Arnau Company, Joan Font, Joan Morey,
Mateu Sastre, Gracià Sánchez, Cosme
J. Nigorra, Joan Moratinos, Joan Sas-
tre, Miquel Company.

TIRADA ACTUAL: 6000 exemplars
Els articles originals s'han d'entre-
gar abans de dia 20 del mes en curs.

NOTA: S'adverteix als possibles lectors
de Mel i Sucre que, aquesta revista, amb
els seus escrits i comentari pot ferir
la sensibilitat dels esperits no acostu-
mats.

Dipòsit Legal- 49.1.983
Imprimeix - No ho sabem

COBERTA .- Fotografia de Guillem Florit.

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU .-

- Notícies locals, del que succeeix
al poble fins a l'hora de tancar l'e-
dició, per l'O.C.B. Sembla mentida que
a un poble petit com és el nostre i en
tan poc temps hi puguin passar tantes
coses, però és que...

-Bestiari, la Dona Vulgaris Melysuccha-
ris, breu estudi sobre la companyera in
superable, per Joan Morey, Cosme Nigo-
rra i altres.

- Crisis a l'Ajuntament. Les sospites
de prevaricació anunciades el mes pas-
sat aclarides magistralment pel nostre
regidor de cultura Joan Sastre Joan.

- AUMASA. La vergonya que no tenen, per
Mateu Sastre.

- CONVERSA amb NADAL CAPDANY i REIS,
per Mateu Sastre i Arnau Company.

- Passatemps , per Joan Sastre Joan i
altres.

*Molts
d'anys!*

Per no perdre pus roda, perquè ja està bé i per retornar als vells temps, ens atrevim a publicar el número 102 de Mel i Sucre sense gens de retràs. I com és de suposar tot el que llegireu a continuació és de lo més seriós per poder entretenir el personal i passar una estona de lo més agradable.

NOTICIES LOCALS

--- Pel dia de Cap d'Any la Conselleria de Cultura i Esports de la nostra Comunitat Autònoma ens ofereix la possibilitat d'espaiar el cos amb una amollada de globus aerostàtics de color de rosa. S'ha triat la nostra vila com a camp Base núm - 3 per oferir bon aspecte i per mantenir bones relacions. Tots aquells que hi vulguin pujar han d'anar a agafar els bitllets a Ca Ses Monges. Es tracta de fer el cap viu i que no passi com altres vegades en que han fet una passatjada interessant, ha estat com que anar a aferra-pilla.

Es visitarà, entre altres coses, i si el temps ho permet (es a dir no bufa de costat) els Castellots, Can Dil.lo, Son Pere-Tià i el Clot de Ses Pipes. D'aquesta manera es pretén donar una clara visió tridimensional de l'espai natural que ens enrevolta.

--- Com cada any per aquest temps el carrer Major del nostre poble s'ha vist adornat amb bombetes col.locades en forma d'estrella als llocs més estratègics. Es veu que no ha prosperat l'idea d'altres anys. Ara veurem si també sembraran aquell pinarro just davall el campanar de l'església.

--- Un grup de santjoaners agossarats han comprat una maquinota d'aquelles de fer neu, de segona mà. Es que fa poc temps visitaren estacions d'esquí per devers els Pirineus i tornaren amb una enveja rabiosa de veure tan de moviment. Entre ells pensaren que seria bona ocasió per provar ventura. I no

hi donaren pus voltes, els passà pel cap de muntar durant l'hivern el complex Superconsolació, on hi haurà de tot i molt: Pista base núm 1 a la banda de baix; Gran Pista dels Esclats un poc més amunt; i la Superpista al cap curucull. Tot això suposant que puguin acabar d'omplir aquell caminot.

Tot està previst, una vegada en marxa, s'obrirà altra vegada Cas Donat i vengà gent,..., i de lo milloret. Com que n'hi hagués que ja s'ho pensaven, es compraren unes botes per anar a esquiar.

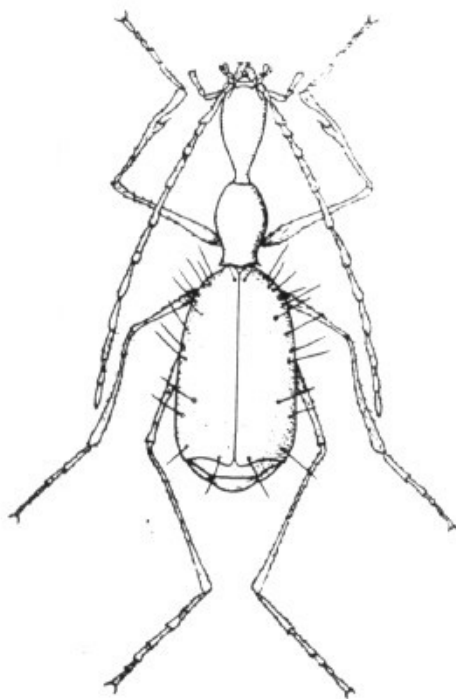
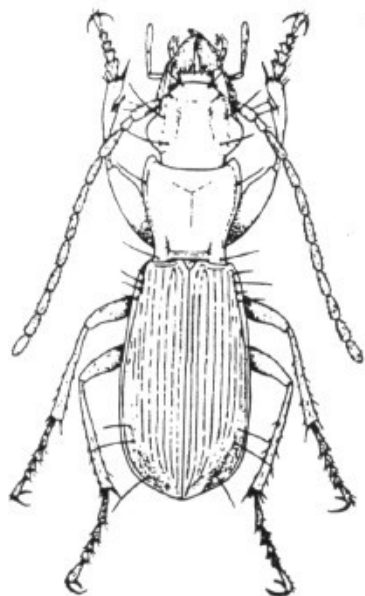
--- S'admeten tota classe de donacions per a poder comprar (i llavors posar) un porquer automàtic enrevoltant l'edifici escolar del Col·legi Públic de Sant Joan. Es que segons pareix, per allà dalt, els dies de festa hi ha més trui que enmig de la plaça del poble. Sense anar més enfora, el dia de la Puríssima un mestre i un regidor de l'Ajuntament hi anaren per fer una passada i trobaren dos interfectes fent voltes per allà de dins,..., i com si fos lo més natural d'aquest món, al·legaren que com que estava obert havien entrat a cercar un treball de naturals.

Així, amb els porquers, al manco els despistats es fotran alguna enramadota.

--- Els covers de la vila no tenen por de res. Un dia d'aquests provists de martells i escàrperes anaren a acabar de fer el forat (començat fa una mesada) a la cova d'En Nyico. I pica que picaràs, material cap a defora. Però els seus esforços foren recompensats. A base de paciència aconseguiren llevar totes les pedrotes que altre temps havien caigut, tapant l'opertura interior que permet seguir. I per endins s'ha dit. Trobaren fondals, encletxes, sales i aigua a voler, llavors enforinyalls i més enforinyalls,..., i n'hi havia d'escarrinxades !, ..., però, qui ha dit por ?. Al cap de tres dies, haguert recorregut una llarga gatera subvertical tornaren veure la llum del sol a la banda de Vilafranca, concretament per Can Tocahores.

Les sospites venien d'enrera, i s'han pogut confirmar gràcies a la caparrudesa d'una estol d'elements que estaven (hi ha que dir-ho) motivats per altres recents exploracions i descobriments. Ens referim, com és de suposar, a la trobada de peces d'or antigues dins aquell caixonet mig rovellat que veren després de cercar desesperadament durant dos dies dins la cova Argentera del Puig de Pedruixella. Es que hi ha que veure-Ho, a vegades les llegendes tenen una forta base real.

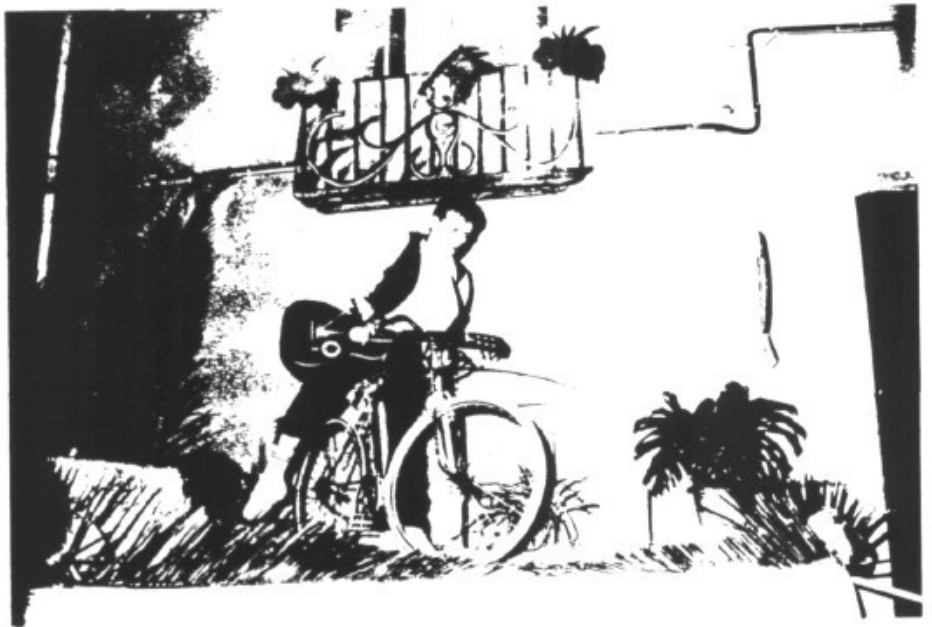
Amb això es completa el que serà el més gran descobriment d'espeleologia contemporània del món occidental. Com sempre ja n'hi ha que pensen en els possibles visitants: és que és molt bonica.

També, i dins els mateix ordre de coses, l'equip d'estudiosos de la fauna cavernícola i intersticial de les Balears (que anaven amb ells) han pogut classificar dos ortòpters troglodites que ja es donaven per extingits a les nostres latituds. Es tracta ni més ni manco que del "Zariquieya troglodytes " (primera figura de la pàgina anterior) i del " Ildobates neboti " (la segona)

--- Tal com anunciàvem el mes passat, els al.lots de setè i vuitè d'E.G.B. del nostre poble, pel curs 89 /90 ja no assistiran pus a classes al col.legi públic de Sant Joan. Segons O.M. del B.O.E. núm 3546, paràg-15 el nostre municipi queda exent. Qui ho hagués dit fa uns anys,..., tanta escola per no res !!. A lo vist Sineu té preferència i allà és farà un nou centre escolar que acollirà tots els alumnes dels pobles voltants compresos entre 12 i 13 anys. El govern té cada idea

--- Es veu que el batle del nostre municipi té bo. Ha aconseguit (ningú sap com) que Sant Joan sigui Villa Olímpica pel 92. Tots els afeccionats tendran la gran sort de poder observar de prop les finals de velocitat atlètica i la persecució individual i per equips de ciclistes (esport ben arrelat dins el nostre municipi, sgons podeu observar a l'instàntània). Les pistes es construiran a l'explanada de Gossalba a partir de qualsevol moment.

La seriositat, davant tot, serà el lema. Tots els atletes, àrbitres i públic en general hauran de passar el control antidopping, per això s'hauran de aturar a fer un roi devora el revolt d'En Pago, a dins la síquia. Llavors, el líquid element (prèvia canalització) baix baix vorera arribarà al xibiu d'un poc més avall i allà hi feran els oportuns anàlisis. Si algú es renega, o dóna positiu, cap a Ciutat pel camí vell d'Algaida,.., els altres cap a la competició.

--- El nostre ajuntament està carregat de bones idees. Al tauló d'anuncis veurem escrit un dia d'aquests una convocatòria per quatre serenos, que el primer de l'any nou han de començar a actuar.

Tot té una explicació lògica. A partir del 89 i segons la nova normativa vigent, ningú tindrà la clau de caseva. Durant el dia sempre estarà obert i a posta de sol sortirà el sereno (un a cada quadrant) que tancarà per tot arreu. Llavors, si un vol entrar a caseva cridarà: Serenoooo !!!, i aquest corrensos anirà a obrir.

Aprofitant que tota la nit haurà d'estar pel carrer, a més d'aquesta feina també tindrà com a missió donar a cada hora una breu però clara informació en veu

alta de l'estat del temps a defora. Ben pensat està bé, ja que totes els portes de la vila podran tenir el mateix pany, un pany especial, que es podrà obrir sense clau de dedins cap a defora sempre, de defora cap a dedins durant el dia, i de nit, únicament amb la clau del sereno. El problema possible és que durant el dia tothom podria entrar per els cases, però això no succeirà. Per una part els al.lots, des de petits, estaran educats de tal manera que no sàpiguen entrar tot sols més que a caseva o a les cases públiques, i a les altres només hi sàpiguen entrar acompanyats de l'amo o la madona. Per altra part i fins que aquest costum no hagi arrelat profundament dins la conducta quotidiana, es crearà una espècie de guàrdies a cada carrer que vigilaran durant el dia el compliment de la normativa. També, a la llarga els serenos desapareixeran, ja que la por a dormir amb la porta empès haurà fuit per a sempre de la emnt de tots els ciuta - dans. Però mentres tant hem de reconèixer que la seva funció serà positiva.

Les oposicions seran de lo més disputat que es recorda, ja que una vegada dins l'escalafó tendran bona paga estatal, i a més cobraran un sobresou d'un 40% a càrrec de REPSOL.

Per a més informació veniu a noltros i vos prepararem a consciència.

--- Després d'una llarga agonia moria a Sant Joan el Saig dia 21-12-88. El nostre més profund condol a tots els seus familiars i amics.

--- La vaga general del 14-D va esser gros. Per tots els pobles semblava que havien tocat l'estat de queda. NO hi havia ni una rata pels carrers. Els piquets ho controlaven tot. A Sant Joan se'n formà un davant Ca Na Mates i a tots aquells que veien

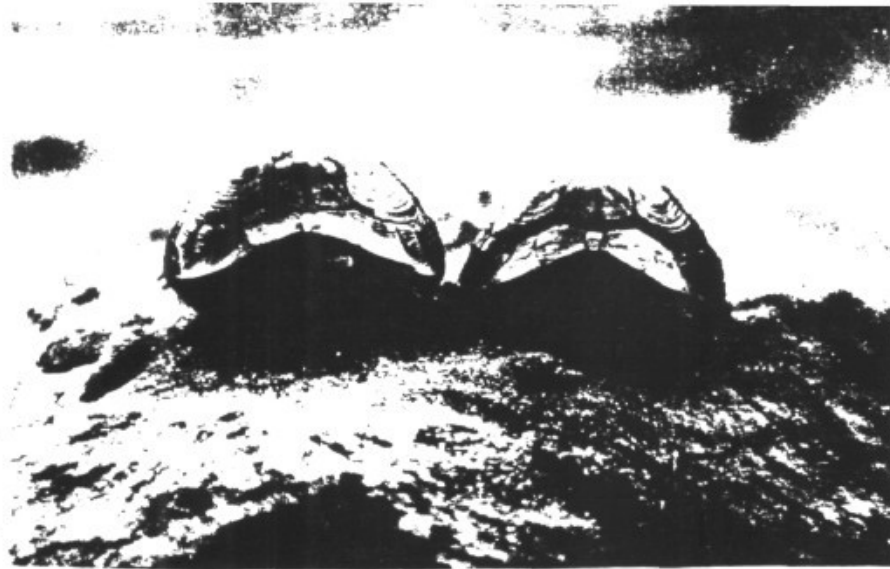
anar a fer feina li prenién el nom i l'apuntaven a un paper, llavors li fotien dues betcollades. N'hi va haver que provaren de tornar-se, al.legant que tenien dret a anar allà on les parexia, i que era anticonstitucional,... va esser pitjor. Així mateix es va sentir a dir que a l'entrada de la Casa de la Vila sentien renouet, i com que un mirà pel forat del pany vegé un grup de picapedrers que feien feina d'amagat: es salvaren de bones.... !!, els piquets, a-

companyats de bombo i platillos feien voltes pels carrers (vegeu la foto)

El Mel i Sucre, per no quedar darrera convoca a tots els sectors a una vaga indefinida a partir de Cap d'Any que no llegeixin de cap manera el Mel i Sucre, en no esser en privat. Perquè si no , i si els piquets vos hi troben serà blau.

--- Al club de futbol de Sant Joan li han tancat el camp per dos partits. El motiu de la sanció, segons pareix, és no atupar l'àrbitre.

--- No va massa d'aigua, no, li agrada més el vent. Ho provà, però només es contabilitzaren uns 10 mm de pluja a mitjan mes. A pesar de tot, la Conselleria d'Obres té previst fer un pou fond, no per treure aigua, sinó perquè l'aigua que s'embassa al camí del Clotal, atravessi la capa d'argila del subsol i arribi a la macada blanca i

--- Hem sentit a dir que dins el nostre terme es volen posar dos viviers de tortugues grosses d'aigua. Segons pareix tota la maniobra es fa en vistes al nou restaurant que es vol obrir a Ca Na Seca (just darrera les Roques del Dimoni), lloc privilegiat per l'any olímpic.

Això es diu tenir visió de futur !!.

Per aquells temps estarà de moda la cuina francesa i el menú predilecte, o sia l'especialitat de la casa, serà el mateix que oferí Na Babette a aquella pobra gent nòrdica. A veure:

- De primer, sopa de tortuga; de segon, blinis Demidoff; de tercer, guàtleres en sarcòfag; de quart, babà al ron; i per beure vins amontillats, xampan Moët-Chandon, vins negres de reserva,.... amb una paraula ...!!

Com sempre, la massa haurà de pegar més primet i per ells es ferà un menú més assequible. A veure:

- De primer, sopes de ca; de segon, coca borratxa; de tercer, panades de butzetes; de quart, bava de caragol amb allioli; i per beure, vi de potada.

--- L'aprovació de les normes subsidiàries i del Pla General d'Ordenació del territori ha duit una sèrie de modificacions referents al casc urbà de Sant Joan, i que és precís tenir present de cara al futur:

- Per esser com els altres, s'ha de construir un camp de golf de 548 clots (aprofitant en lo possible els que hi ha) dins la zona del Camp.

- Tots els veïns de la zona tenen mig any de temps per buidar.

- Creació d'una zona residencial al Revellar, per acollir la migració.

- L'asfalt, ja encomenat, s'utilitzarà pel camp d'aviació del Pla de Mallorca.

--- Segons reunió del Consell Escolar de dia 13-12-88, a partir del curs que ve, el Col·legi Públic de Sant Joan tindrà legalitzat l'ensenyament en llengua catalana. Esperem que tal decisió sigui per una millor educació dels alumnes de la nostra població.

--- Els autocars de línia AUMASA tornen esser (tristament) notícia. Un dia el vehicle que feia el trajecte Palma- Sant Joan, com que s'aturàs pel camí i no el poguessin arreglar, els passatgers tingueren que arribar als seus respectius destins fent auto-stop. Un altre dia, i ja entrant dins el poble, de la furia que duia adreçà el revolt del carrer de Ciutat, per finalment, i amb la mateixa endenada, quedar empotrat dins la cantonada de Can Pirris. Així mateix un parell de veinades a base de serpentes el posaren enmig del carrer. Lo més gros del cas és que el conductor tan sols no debotà

a veure el que succeïa; segurament deu ésser perquè està molt avesat a que li passin xiscarrillos d'aquests.

Però la festa s'acabarà. Pels reis els han de dur un autocar nou d'aquells de dos pisos. Per tal motiu, l'Associació de la Tercera Edat ja li ha posat la vista damunt i el té llogat pel dia de la Mare de Deu Candelera, i anar a fer una passajada amb el lema " Descobriu la Fosca amb autocar ". N'han de venir de fora per veure-ho.

--- Dins la cova de Sa Bastida s'ha realitzat fa poc temps un descobriment

relativament important: una barramenta fossilitzada d'un primitiu exemplar de Melysuccharis (com podeu veure a la fotografia adjunta en aquell temps ja eren barruts)

Els estudiosos del tema s'ho agafat amb molta il·lusió i per això estan disposats a fer-li la prova del C-14 a l'I.T.LL (Institut Tècnic de Llurito).

Males llengües afirmen que el tal especímen morí d'una garrutada darrera les orelles un dia horabaixa, de tard, quan

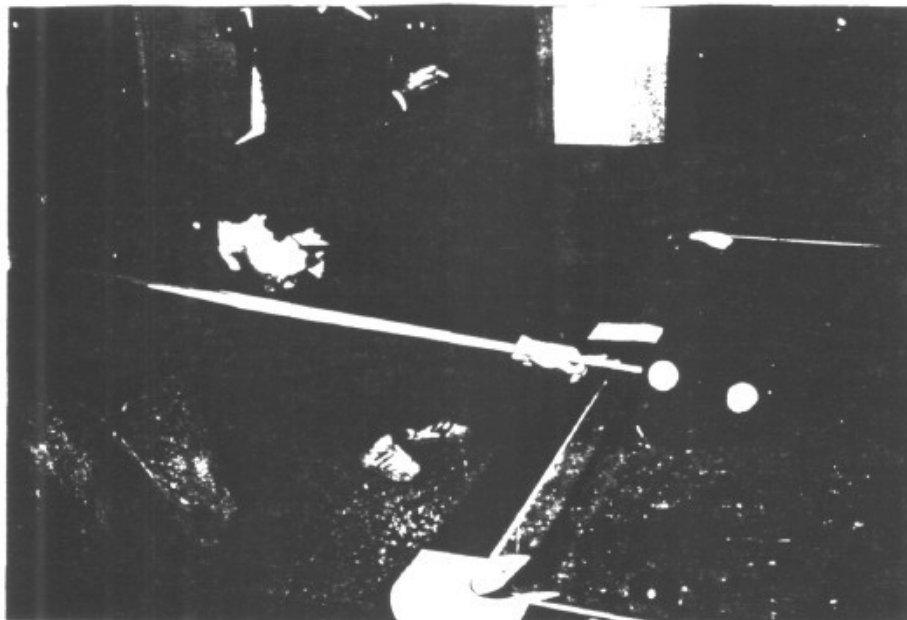
anava a cercar coverbos allà on no hi plou. També, cert grupet de científics asseguren que no hi ha tal Melysuccharis, més bé és un primitiu exemplar de H.H. Teleclupensis.

--- Ningú s'ho acaba de creure, però potser vera. La cosa ja ve d'enrera. Els tres bancs de Sant Joan s'han fusionat en un sol mitjançant un pacte secret que es va concretar enmig dels quatre cantons. A partir d'ara tot ferà ú i pujaran els interessos. El nom del gran banc santjoaner ha de ser " La Nostra Caixa d'En Marc ". A pesar dels bons indicis es veu que a algú no li ha caigut bé, ja que com mentres es feia la reunió un que passava i escoltava, agafà per la post del pits a un dels interfectes fent-lo recular un estol de passes.

--- Sant Joan és un poble que prospera de cada dia, sempre hi ha novetats; ja ho podeu veure. Encara no està acabat d'estrenar el taller-mostrador de la casa Renault, a Baix de la Vila, ja se'n ha començat a construir un altre a la carretera de Palma, just passat la capavallada d'En Pavana, ja dins Son Juny, un poc abans d'arribar a Sollandà.

A hores d'ara ningú ens ha sabut aclarir amb certesa la marca dels cotxes que s'hi han d'exposar. Alguns asseguren que seran cotxes estrangers, d'aquells bons, de segona mà, de importació,... Uns altres diuen que serà la marca Citroën, per allò de la competència. Però tant si és d'una manera com de l'altra està clara una cosa: l'Ajuntament, per donar el permís d'opertura ha de fer firmar uns papers que diguin que

la tal casa comercial ha de regalar el vehicle adequat a totes aquelles entitats que ho sol·licitin per instància aclaratòria, on hi figuri formalment el motiu pel qual l'han de menester. En aquest cas l'O.C.B. de Sant Joan ja en té pensada una: demanarà un trailer i si no pot esser, una cosa més petita, per tal de poder repartir millor les revistes.

--- Fa poc temps tingué lloc el campionat del món de billar a tres bandes, al local del teatre principal de Palma. Als santjoaners els va passar per alt i no hi foren a temps a presentar el seu especialista. Però no passarà el mateix pel campionat del món de billar, modalitat artística, sinó vegeu el nostre representant fent una demostració davant el

públic local: d'un bolero a la bola amb el taco feu un retrosse que reculà deu pams, del mateix picat pujà damunt la banda i la recorregué tota longitudinalment, llavors debotà foté una ceba al genoll d'un qui badava i encara tingué força per tornar pujar i fer la carambola,...., ja ho veurem qui serà capaç de guanyar-li a aquest bergant.

--- L'institut tècnic de geodèsia local ha tret al carrer una informació segons la qual es preveu un possible moviment de terres a la zona de les Roques. Es diu que el plegament es mourà cap a l'oest, i en aquest cas no afectarà a les cases del poble; però si la ruptura de falla no segueix la línia de fractura prevista hi haurà un mínim perill a la part occidental de la població.... No hi ha que passar pena els serveis d'evacuació estan a punt.

--- Fa uns dies que haurem observat que s'han començat a fer els fonaments del que ha de ser la residència dels vells de Sant Joan. I no sembla possible, però fins ara s'han utilitzat 354 tones de ferro i 865 de porland. Tant de pes ha provocat un petit moviment a l'argilosa terra de davall. Si vos hi acostau de prop ho veureu, no es que sigui gran cosa, un forc a la banda de la plaça i una cana a la part oposada.

--- Aquests dies s'ha duit a terme una ampliació d'un fil telefònic de Montuïri cap a Sant Joan. Han posat pals devers Son Juny.

--- Els de la vila son bons per a contar acudits i per pensar-ne algun. L'altre dia ens contaren aquest:

- Això era un missatge llogat a una possessió i l'amo li va encarregar fer desaparèixer un caramull de macots que feien nosa, explicantli detalladament així com

procedir: fas un clot gros, hi poses les pedres dedins i llavors ho tapes altra vegada amb la terra que has tret, i dins el bocí no es coneixerà res.

El missatge feu fil per randa el que l'amo li havia dit, però quan hagué acabat no hi havia manera que que quedàs pla, feia caramull a l'indret del clot tapat. I explicà la feta a l'amo. Aquest li respongué: un altre vegada si vol que llavors te quedi pla has de fer el clot més gros.

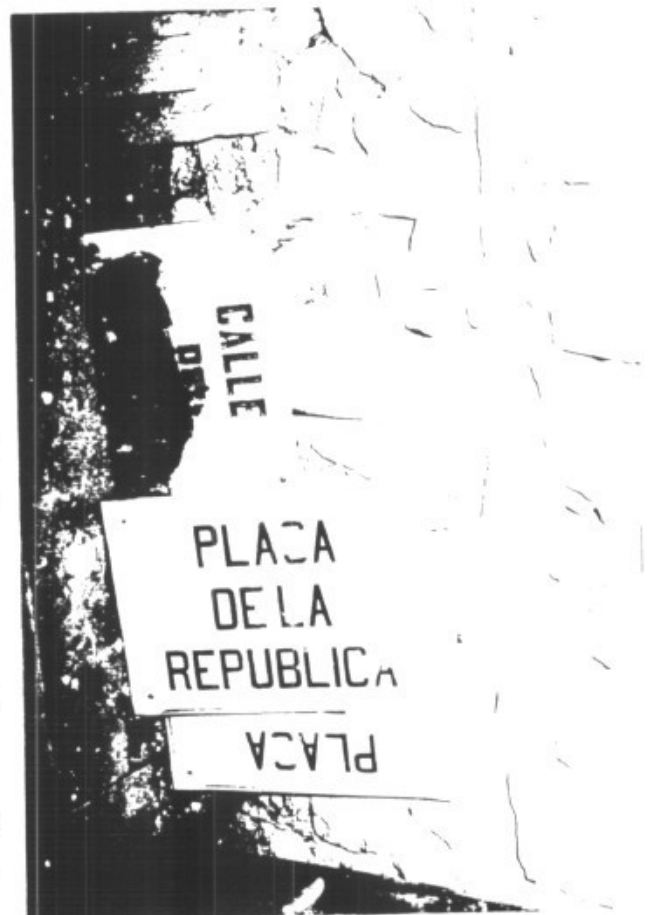
--- El brollador de la plaça Nova ens té fortament. Es que no hi ha per menys. Alguns dies esquitxa per tot arreu i banya els qui passen. Altres vegades de l'ha vist encès com si prengués. Se veu que aquesta plaça no acaba d'agradar a la gent. Tothom li fa befa. Ja començaren fa temps amb la làpida del general, venga pintades i més pintades. Darrerament aquestes altres endemeses. Lo més net seria llevar-la d'enmig per a sempre i fer-la a un barri més forà i menys polèmic, i allà fer-hi un hostel. Es que fa com a Pep, venir a Sant Joan i tan sols no saber un'on ha d'anar a jeure.

--- Durant aquest darrer cap de setmana han tornat entrar a l'escola i se'n han duit la fotocopiadora, la col·lecció d'animals dissecats i un tros de fil del vídeo. Es ben hora de fer passes. Alguns mestres estan fortament preocupats i a casaseva s'estan construint una vietnamita.

--- Per tal de solucionar d'una vegada per a sempre el problema del canvi de noms dels carrers, l'Ajuntament de Sant Joan està decidit a arribar al fons de la qüestió. Però aquesta vegada sense mangarrufes ni pressions polítiques de cap tipus. Es ferà seriosament, pensant tots els aspectes favorables i els emperons. Al manco així ningú es sentirà falló. El regidor de cultura ja ha anat a encarregar les làpides que segurament les primeres estaran escrites en llengua vernacle llatina, per així anar ambientant.

--- Segons la nova normativa episcopal dels darrers temps, totes aquelles persones que es confirmaren pels anys 60 tenen els papers caducats. Es per aquest motiu que haureu sentit a dir que es fan uns cursets per adults a la casa Parroquial, sota la direcció del rector de la vila. Unes joves catequistes són les encarregades de fer els xerrades al personal. Aquestes acabaran d'aquí tres mesos, i llavors vendrà el bisbe a fer l'operació que pertoca.

--- No estarem molt de temps en saber si la sardina de l'any qui ve serà més o menys llarga que la de l'any passat. Però, per la subvenció demanada a l'ajuntament

(que segons hem sabut té més de quatre zeros) sospitam que la sardina es transformarà en balena.

--- Per celebrar la festa de la Nit Vella, la corporació municipal ens té preparada una grata sorpresa. Té comenat un pastís de pisos que hàbilment es col·locarà sobre el brollador de la Plaça (vegeu la portada) i tothom que en vulgui se'n podrà dur una bona tallada. Visca l'Ajuntament !!!

--- No estarà molt de temps a sortir al carrer un nou llibre sobre la colla de xeremiers a Mallorca. Tractarà diferents aspectes: repertori musical; evolució i canvi en la construcció i afinació del grall, flabiol i trompes durant els darrers anys; partitures de tonades pel repertori dels xeremiers,...

Alguns dels autors del treball són gent santjoanera. interessades per aquests assumptes.

--- La secció de fotografia de l'equip de redacció Mel i Sucre ha guanyat el primer premi del concurs. El motiu de la distinció és haver pillat " in fraganti " al lladre que darrerament feia visites a l'edifici del col·legi públic de Sant Joan.

Els reporters gràfics tenen sospites de que la instantània està agafada en el precís moment en que el lladre (aprofitant la fosca) burlant la vigilància aconseguí dur-se'n la panera. Recordem que el menjador escolar tregué la panera que rifava la tenda de Can Bufelí.

Es veu que n'hi ha que no tenen por de res.

Mestre artesà al taller

Lladre que se'n dur la panera

--- En canvi els reporters del diari Balears no ho tenen gens clar. Dia 24-12-88 apareixia un article titulat " Las Navidades en los centros del CIM, otra manera de vivir las fiestas " i per acompanyar hi posaren la foto que veis al costat. Els dos personatges no són ni més ni manco que l'amo'n Biel Punto, mort fa quasi onze anys i el ferrer Llull, mort fa deu anys. La nostra sorpresa es majúscula, ja que per primera vegada sabem que el tal CIM té competències a l'altre món.

La fotografia fou publicada per primera vegada fa més d'onze anys al diari Ultima Hora en un article titulat més o manco " San Juan un pueblo que se muere ". Posteriorment el diari Balears publicà altra vegada la foto i finalment l'ha tornada posar: Es ben hora de canviar, senyors !!

Los ancianos, niños y enfermos dependientes del CIM pasarán unas navidades entrañables.

--- Ens han dit que actualment l'església fa soldats, i un veïnat nostre recordà que hi ha una prohibició estricta de la formació de grups paramilitars a tot l'Estat Espanyol. Però està ben clar, davall davall el nostre govern i l'església s'entenen ben bé.

--- Enguany ha passat el que mai havia succeït. L'estrella d'Orient, ningú s'explica com, ha anat a parar davall el balcó de l'edifici del Centre Catòlic del nostre poble, ben a l'indret del portal del Reservat. Es per això que aquests dies haureu observat un moviment fora de lo corrent: cercaven l'estrella.

Aquesta és ben vera, perquè n'hi ha molts que l'han vista.

--- L'O.C.B. de Sant Joan ha organitzat pel dia dels Reis un concurs comarcal de moure orelles. Recordem que els nostres avantpassats antropomorfs disposaven a la zona parietal del cap uns músculs especials per variar a voluntat l'orientació dels pavellons auriculars i així poder controlar millor els renous dels possibles enemics. Amb el pas dels segles a la major part dels exemplars se-l's anà atrofiant el múscul o més bé s'atrofià la connexió múscul-cervell. Però a alguns exemplars de *Melysucarhis* i a altres especímens de variades espècies l'han conservat fins els nostres dies.

Es per aquest motiu que l'espectacle està servit. Dia sis horabaixa enmig de la Plaça.

--- La Conselleria d'Ordenació del Territori ha declarat dret d'expropiació a la finca 234-b (quadrant occidental) del terme de Sant Joan (cau devers els Castellots). El motiu de la qual és que dins ella hi ha restes de tombes fenícies, i l'amo no va de res i les destrueix sistemàticament.

--- Segons els darrers informes, el corrent elèctric instal·lat fa poc temps dins el Mitjà Pla, només pot ésser per dues coses: o perquè les figueres hi vegin o per

què a les residències dels atletes no hi hagin de posar llums d'oli els vespres.

--- Un grup de santjoaners té preparat per dins el proper any nou rodar una pel·lícula en cinemascop. Per tal esdeveniment una persona ja té escrit el guió al que actualment li passi l'ull per damunt el corrector. Un altre ha comprat una màquina fil·madora de super-8.

--- D'ençà que la C.E.E. està disposat a admetre productes derivats del porc mallorquí, la Cooperativa Agrícola de Sant Joan ha decidit comprar una màquina de capolar figues de les més grosses. L'objectiu està ben clar: s'han de fer engreixades tipus fa estona, i d'aquesta manera s'anirà recuperant uns dels arbres més tradicionals de la nostre ruralia.

Per enguany, i com que la notícia els vengué de sorpresa, la gent del poble mata tot lo que troba matador: verros, truges, porcastes, porcs, porcelles, muls, ases, someres, cans, ... sí, sí, ho heu sentit bé, l'altre vespre feren net a un que en tenia una bona guarda a una caseta de Son Rebassa, li feren un carniceria, .. endemeses com aquestes són pivadores. Però el mercat comú és el mercat comú. Al costat podreu observar com un estaol d'elements omplen sobrassades fetes, Deu sap de què.

--- Si això no s'atura, a l'instant a la nostra vila hi haurà un raig de revistes informatives que ferà por. Ens han informat que un grupet de jovenots té previst, per a principis d'any, treure al carrer una revista local d'espeleologia interna. Aniran informant puntualment dels darrers descobriments.

Uns altres (mutants del *Melysuccharis*) estan a punt de produir una escisió de la vella branca.

--- De la C.E.E. arriben fortes subvencions al nostre municipi. Tot estar en feu els ha pegat pel cap de convertir el terme de Sant Joan en una selva tropical, i muntar-hi el Safari del Pla de Mallorca. Vendran turistes en autocar, feren voltes i podran observar i fotografiar de prop els endemismes botànics, faunístics, humanoides, .. de tan privilegiada zona.

Com sempre els ecologistes s'oposen rotundament, al·legant que tanta gent perturbarà la tranquil·litat de l'ecosistema. I proposen una manifestació d'adhesió pel dia de Sant Antoni dels ases.

--- Com cada any, dia 24 vespre tingueren lloc a l'església parroquial del nostre oble la celebració de les tradicionals maitines. De la celebració d'enguany cal assenyalar els següents aspectes:

- El cant apocalíptic de la sibil·la (interpretada per Pilar Sansó Fuster) que feu escoltar en silenci les profecies a tota la concurrència. Encara és un missatge que fa tremolar les parets.

-Lectura de comunicats escrits no massa clars (ni en lectura ni amb el comunicat en sí) per part de la majoria dels que hi intervingueren. Excepció feta de dues joves catequistes, les quals exposaren clarament el missatge.

- Al coro li faltava, no sé, és mal de dir de defora. Però segurament bona coordinació i més seriosos assajos.

- Decoració amb motius nadalencs i un gros mural darrera la trona, al qual li faltava expressivitat.

--- L'Ajuntament de Sant Joan ha enviat una felicitació a cada família santjoanera. En ella la corporació municipal desitja a tothom un Bon Nadal i un venturós Any Nou 1.989.

--- La Guàrdia Civil de Porreres ha descobert dins el terme de Sant Joan, per la banda de Cugulutx, una extensa plantació de cannabis. Els propietaris declararen als nostres enviats especials que la seva intenció era comercialitzar el producte a la zona del Pla de Mallorca. Ens hem salvat de bones !!.

--- Dia 23 vespre tingué lloc a la Casa de Cultura de la nostra població un festival organitzat per una comissió del Consell Escolar i pels mateixos alumnes del C.P. de Sant Joan. Fou un èxit en quant a assistència de públic ja que molt quedaren amb les ganes de veure-ho.

--- Aquest jove santjoaner s'entrena diàriament a la plaça Nova del Camp a fer "mates". La seva intenció és desbancar a Michel Jordan de la supremacia mundial.

No sabem encara si la MBA admetrà la seva tècnica innovadora que podem observar clarament al l'instantània. Consisteix en dur sempre damunt una escala de figueraler portàtil i quan un arriba al lloc adequat pujar-hi i fer el "mate" corresponent a l'equip contrari.

--- A darrera hora hem aclarit quines feines hi tenien els picapedrers dins la Casa de la Vila el dia 14 de Desembre. A lo vist el nostre Consistori vol esser com molts d'altres, que tenen la seva casa a la Plaça. Es per aquest motiu que ha arribat a un seriós acord amb l'obispat de Mallorca.

Els picapedrers estan desmantelant, de per la part de dedins, sense que ningú es temi la Casa Consistorial; llavors el dia menys pensat es promulgarà un bándol en que es declari que l'edifici amença ruïna i hauran de fugir a l'atropellada. Mentres tant ja s'ahuran donades totes els passes necessàries per canviar els papers a la nova Casa de la Vila, ni més ni manco que a l'edifici del Centre Catòlic, allà on abans era el cinema, però amb sortida a la Plaça (prèviament i per aquest motiu, prèviament estaran acabades les obres de disponibilitat). El possible problema serà amb el rector que viu allà i veurà reduït considerablement el seu espai vital. N'hi ha que afirmen que la seva idea és anar a viure a la casa Parroquial; altres defensen que no. Ja ho veurem, pel que ens afecta tant ens és si és d'una manera com de l'altra.

A continuació podeu observar el disseny fet per l'arquitecte d'així com han de quedar els baixos.

--- Es comunica a tots els socis de l'O.C.B. de Sant Joan que dins poc temps estareu convocats a l'assemblea anual ordinària que ja és habitual. L'ordre del dia serà més o manco com segueix:

- Renovació de la junta directiva
- Estat de comptes i prospecció de futur. (Aquí vos hi podeu aferrar fort)
- Precs i preguntes

--- Ja esteim cansats i per enguany ja basta. Fins l'any qui ve i!

NOTA.- L'equip de redacció comunica que amb tots els escrits anteriors no ha estat intenció ofendre a ningú en concret. Es pot criticar una ideologia, una organització, un sistema, però mai a una persona. Al manco així ho pensam.

AUMASA: LA VERGONYA QUE NO TENEN (i no és broma)

Tots els diaris de Ciutat en varen parlar. La premsa comarcal i municipal també -entre elles *Mel i Sucre*. Es va parlar de denúncies, que la Conselleria de Transports hi posaria remei, que no podia ser que ens fessin anar en uns vehicles construïts va quinze o vint anys i que no han passat la revisió des de fa anys.

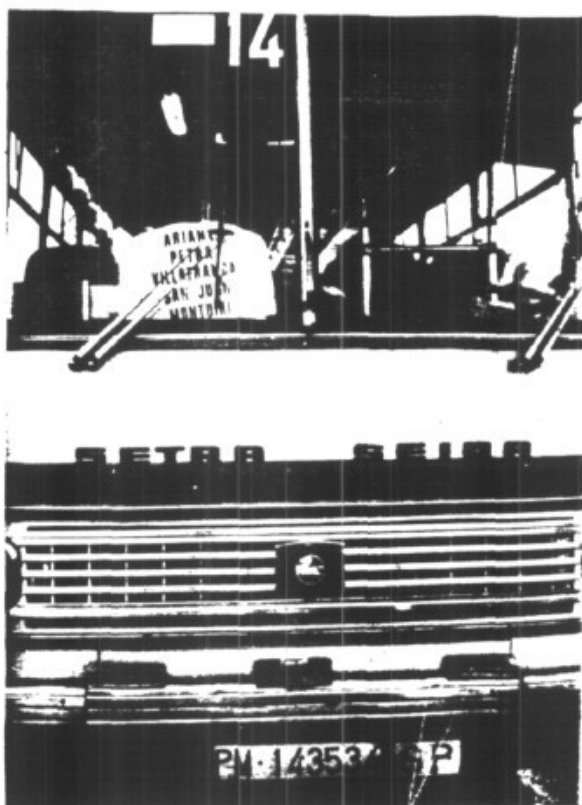
La qüestió és que ara, dins els autocars d'AUMASA, no hi ha problemes d'espai: després de l'accident d'Es Control molts no han tornat a pujar dins un autocar d'AUMASA. Tampoc no hi ha desavinences entre els

usuaris: tothom coincideix que els autocars d'AUMASA són una vergonya i que és inadmissible que l'administració consenti aquesta situació. La tempesta ha passat i els directius d'AUMASA creuen que les coses poden tornar ser com abans, i de fet ja ho són.

Si qualche dia arribau fins a Ciutat en un autocar d'aquesta empresa tendreu l'oportunitat de constatar l'estat en que es troba:

Podreu veure com la BRUTOR és cosa habitual, com només hi ha UNA CORTINA a una finestra, les altres deixen passar el sol de valent si duus la mala sort de seure al costat dolent. Podreu veure l'estat dels tancadors de les FINESTRES superiors, l'estat en que es troben les XARXES que serveixen per posar-hi les bosses. Podreu veure les CADIRES com tenen els braços, i com n'hi ha que no s'aguanten. Podreu veure la MATRÍCULA de l'autocar, per davant i per darrere per veure també un poc l'estat de la CARROCERIA.

Per altra banda, hi ha coses que no es poden veure, com el RENOU insuporta-

ble del motor que et fa saber que és covar un maldecap durant tres quarts d'hora (que és el que dura el trajecte des de Sant Joan a Ciutat). Com la MECANICA d'aquest mateix motor que ofereix una quantitat considerable de dubtes sobre la seva efectivitat. Com l'estat dels FRENS que ves a saber si han pensat a arreglar-los després de l'accident de la Punta de Son Gual. Com el vent i el fred que ja comença a entrar dins l'autocar per les innombrables RETXILLES que hi ha a tot arreu de la seva carroceria. Com la

mala llet i l'aire de resignació que es respira entre els ocupants del vehicle.

Els d'AUMASA cerquen una desgràcia, cerquen l'accident on hi hagi uns quants morts -a Es Control va ser una casualitat que no n'hi hagués-, cerquen que la gent, en sentir anomenar el nom de l'empresa, arrufin el nas i diguin: "d'això pas completament". Cerquen la nostra desconfiança i recel.

L'altre dia, dins l'autocar d'AUMASA, vaig sentir aquestes paraules de boca d'una dona d'una cinquantena d'anys: "Encara no mos han matat". Seria hora de fer un pensament, ara que encara som vius.

CONTRA LA DESVERGONYA: ACCIÓ DIRECTA!

I si els directius d'AUMASA no volen solucionar aquest estat de coses, i si a l'administració tampoc no li interessa posar-hi remei, i si els ajuntaments també se'n foten del que pugui passar als seus habitants que usen els transports públics, en aquest cas només hi ha una solució: ACCIÓ DIRECTA. Un

repàs apressat de les mesures a adoptar pot ser aquest:

a) Comprar un "spray" mida de butxaca i escriure damunt l'anagrama de l'empresa coses com "merda", "porcs", "vergonya!", etc i etc. Allà on el vegeu, preferentment a la carrocera dels autocars d'AUMASA.

b) Amb el mateix "spray" escriure les mateixes paraules -també algun dibuix aleccionador- damunt els vidres de les finestres. També podeu dur un paper amb un escrit més o menys llarg i aferrar-lo damunt el vidre.

c) Comprar un ganivetet d'aquests retràctils -sempre és més bo de dur- i dedicar-se a esqueixar la tapiseria de les cadires. Amb un poc de sort la canviaran i podrem seure damunt cadires sense pols de l'antigor, xicles aferrats o taques de substàncies indeterminades.

d) Comprar un desengramponador multitiusos i dedicar-se a desfer els grampons que aguantin qualsevol cosa. Posar-se els grampons a la butxaca i que, almenys, es gastin quatre duros per comprar grampons.

I si a pesar de tot no hi ha cap modificació profitosa per a nosaltres, sofrits usuaris d'AUMASA, sempre queda la intimidació. Però això ja són coses que no es poden dir en públic perquè

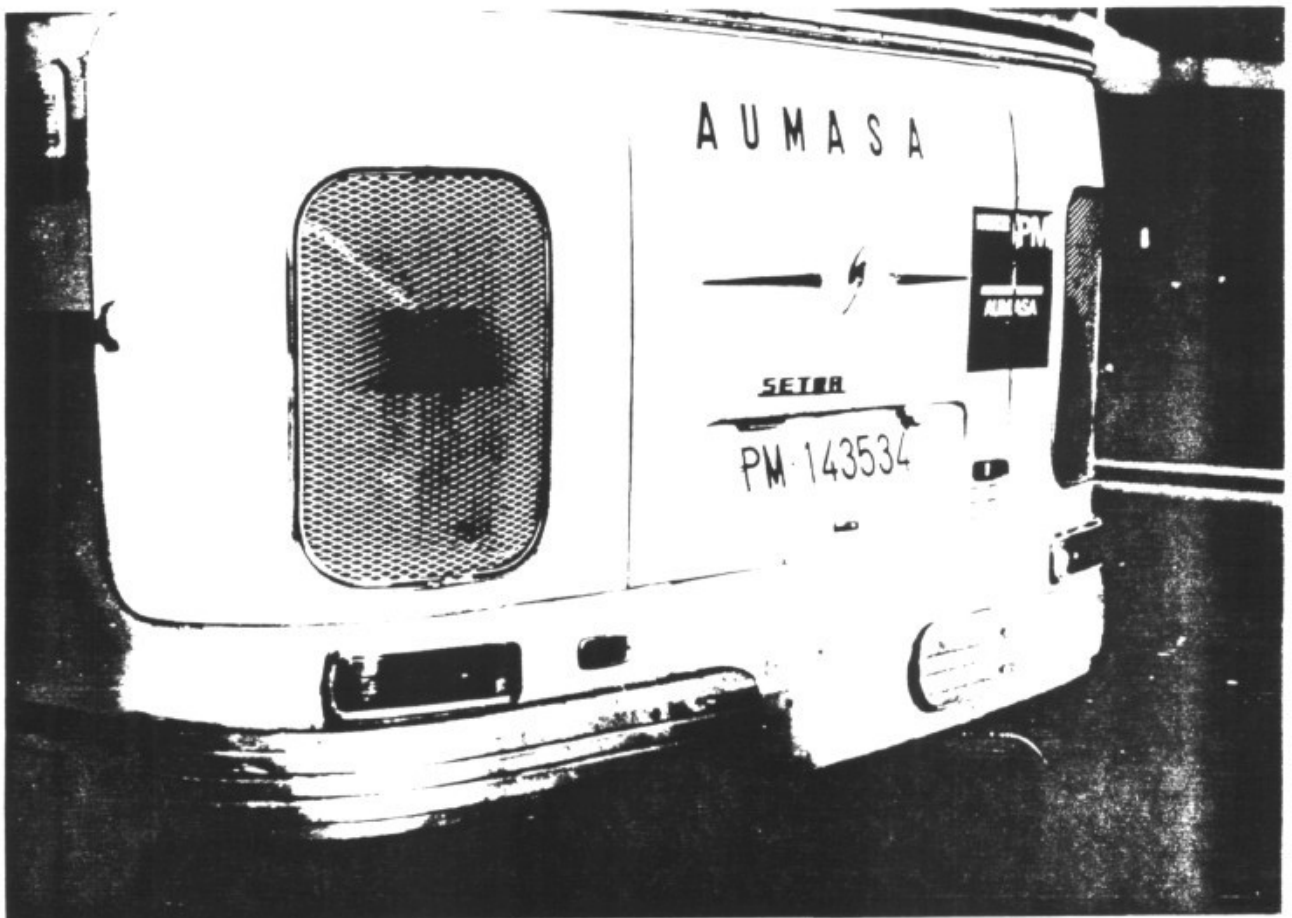
BOLLA, BOLLETA MÀGICA

...
DIGUES LA SORT QUE
ENS TOCARÀ EN
EL VIATGE
D'AVUI

després t'apliquen l'antiterrorista, encara que sigui en estricta autodefensa. I tampoc no és cap broma.

Mateu Satre

NADAL CAPDANY I REIS

Segurament ningú de vosaltres, amables lectors de Mel i Sucre, no hagi sentit a parlar mai d'En Nadal Capdany i Reis, il·lustre felanitxer que esdevé amb el temps un il·lustre santjoaner. Nadal Capdany i Reis va néixer l'any 1801 a Felanitx, als vint-i-cinc anys vingué a Sant Joan per establir-s'hi juntament amb Margarida Escach i Mates, la seva dona, una santjoanera vuit anys més jove que ell. Capdany i Reis va morir a Sant Joan (es diu que a la taverna regentada per en Bartomeu Masferriol, no n'hem pogut localitzar la situació) l'any 1898, a l'edat, doncs, de noranta-set anys.

Naturalment, no hem pogut entrevistar el senyor Nadal Capdany i Reis -així com l'any passat davallàrem als Llimbs, enguany no ha estat possible- però comptam amb coses millors que una entrevista, comptam amb les memòries de Nadal Capdany i Reis, farcides de comentaris sobre la vida en aquells temps -quasi tot el segle XIX- a Sant Joan i a Mallorca, amb algun comentari d'esdeveniments de fora Mallorca.

I bé, basant-nos en les memòries de Capdany i Reis, hem cregut convenient intentar fer un esboç de conversa amb aquesta interessant personalitat que va viure al Sant Joan del segle passat i que va veure l'inici de molts dels problemes que avui encara ens lleven la son i fins i tot el jeure. Per exemple, el problema de la nostra identitat cultural, vegem-ne alguns apunts, extrets de les "Memories den Nadal Capdany i Reis, per a gust i pler de tothom qui les voldrà llegir" (n'hem regularitzat l'ortografia, encara que n'hem mantingut algunes característiques):

"Pregona consternació ha causat entre nosaltres lo decret del govern de fora Mallorca (es refereix al de Madrid) que prohibeix l'usatge de la nos-

Nadal Capdany i Reis fent de glosador enmig de dos sonadors. Conten que aquesta encantadora glosa és seva:

Una vida, dues vides.
Quantes vides teniu vós?
Vós teniu la meua vida
i la vida de tots dos.

tra ben amada llengua a les escoles de primeres lletres. I més nos ha dolgut per los càstigs que'l decret mana d'aplicar en lo cas que'l mestre o los alumnes parlen en sa llengua". Capdany i Reis es refereix a les instruccions sobre l'ensenyament de la llengua catalana que el Govern Superior Polític de les Balears, a instàncies del ministre de la Governació, Moscoso de Altamira, fa arribar a totes les escoles públiques de Balears, en les quals es prohibeix l'ús del català i es castiga els mestres i els alumnes que no compleixin la norma (Citat per Ferrer i Gironés a "La persecució política de la llengua catalana").

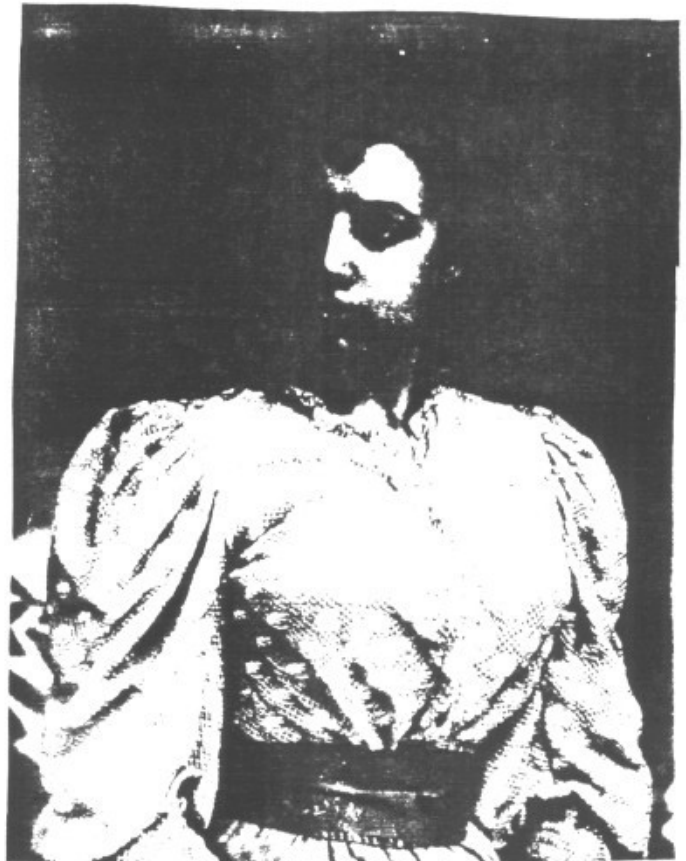
I és que llengua catalana feia tres quarts de segle que era perseguida en tots els camps (després de la Reial Cèdula de 1768),

però no es resignava a morir entre el poble, només el funcionariat i certs sectors de l'aristocràcia i la burgesia preferien parlar en castellà, per obvisos raons "llepaculístiques", tot s'ha de dir (Per cert que Capdany i Reis va ser molt possiblement el primer que va usar la paraula "llepaculístic").

Nadal Capdany i Reis va escriure les seves memòries aproximadament als setanta-cinc anys -i després hi anà afegint fulls fins a la seva mort. Per tant, més d'un segle després de la guerra de successió que va donar la victòria a les tropes franco-espanyoles sobre les tropes aliades (Anglaterra, Àustria, Holanda i els estat de la Corona d'Aragó: Aragó, Catalunya, València i Mallorca). De totes maneres, Capdany i Reis ens parla sovint del seu besavi, Bernat Capdany de Felanitx (la mare del qual, curiosament, segons ens diu el mateix Nadal Capdany, era santjoanera), el qual participà en aquesta guerra i fins i tot, en acabar, va ser deportat a l'illa de Sardenya per uns quants anys. Vegem-ne algun tros:

"Lo meu besavi, Bernat Capdany fou en la guerra contra'l Borbó, i fou desterrada après la victòria d'aquell a terres de Sardenya. Lo meu besavi, ja en la vellesa, nos reportava noves sobre aquells fets que canviaren la història del nostre país, sobre sa participació en la guerra: del setge de la ciutat de Mallorca -ara dita de Palma- i de la fugida del marquès de Rubí, honorable general de l'emperador Carles -mal haja sa sort i la nostra- cap a terres de Sardenya, on romandria lo meu besavi fins que, après set anys, tornaren a l'illa de Mallorca, ja sota el jou del Borbó i son comandant general, lo marquès de Lede". (Pàgina 105 del manuscrit, com és de suposar les pàgines del manuscrit no van numerades, sinó que les hem numerades nosaltres per facilitar un posterior estudi i edició crítica sobre aquest interessant document. Per cert, cercam editor).

També ens ofereix un petit poema que, segons el nostre cronista, és transcripció de "lo romanç que lo meu besavi nos glosava davant de la foganya en los

La tavernera de can Masferriol. Capdany i Reis, segons diuen, li dedicà la glosa anterior.

dies freds d'hivern, nos deia que'l cantaven en los temps de la guerra contra'l Borbó i que era molt més llarg però que sa memòria escasejava i no'l recordava tot. Los versos que me va dir foren aquests" (Pàgina 107):

*"Era l'any mil set-cents
i quinze, segons els vells,
quan vingué lo rei Borbó
a batallar sense raó
contra'l poble mallorquí.
Com que molt van resistir
lo Borbó va dir "Ja hi som!
Est poble no és com nós
lo volriem a Madrid,
i ja estigui tot ben dit.
Nós farem la nova llei,
nos farem un nou decret.
I est poble es rendirà,
i sinó rodaran caps!"*

Capdany i Reis també ens parla de la visita que li va fer mossèn Alcover a finals de segle (XIX) per recaptar dades per escriure les seves "Rondalles de Mallorca". Sembla que Nadal Capdany i Reis li lliurà, a mossèn Alcover, unes quantes contarelles que ell mateix havia

recollit a pobles del pla de l'illa. No sabem quines varen ser -ni ell ni Alcover ens ho diuen. El que sí esmenta Capdany i Reis és part de la conversa que mantingueren els dos estudiosos del folclor mallorquí. Vegem-ne un tros:

"Després ahir vingué un eclesiàstic manacorí, de nom Antoni Maria Alcover, del qual home ja havia sentit a parlar, i tinguérem una llarga i aleccionadora conversa sobre los costums i les llegendes de la nostra illa de Mallorca. Tot el capvespre i part del vespre nos passàrem davant la foganya repassant relats de l'antigor, i arribàrem a la conclusió que aquesta nostra terra mallorquina és una de les més farcides de contes i llegendes que hi ha en tot lo món habitat, i això en tan poca extensió de terra!" (Pàgina 435).

En aquest mateix passatge de les "Memòries...", Capdany i Reis ens fa avinent un poema de Josep Taronjé que, segons les seves mateixes paraules "féu badar l'oïda a lo mossèn de Manacor que me va dir que, ben aviat, faria de veure lo magnífic poeta ciutadà perquè li ho parlàs de viva veu" (Pàgina 436). Del poema en qüestió, Capdany i Reis només en transcriu un breu passatge, és aquest:

"Qui cloure féu als catalans los llavis?

Qui ens omplí de tristors?

Qui malmeté la llengua dels sants, dels reis, dels savis?

Qui malmenà la pàtria dels nobles trobadors?

(...)

Dos carabinyers fent la ronda per Consolació, pujant pel camí d'Horta. La bicicleta també va ser un invent que Capdany i Reis volgué provar.

Muntanyes de Mallorca, planúria valenciana

ciutats de Catalunya, no és temps de ser esclau"

(Citats per Massot i Muntaner a "Els mallorquins i la llengua autòctona").

Per altra banda, Capdany i Reis esmenta el viatge que Isabel II va fer a Mallorca l'any 1860. En aquesta ocasió, els ajuntaments de Mallorca enviaren, cada un d'ells, un present a la reina. Sant Joan li oferí un ramell d'espigues de blat ("una toïa d'àngels espigues de blat de los camps de Sant Joan", com ens diu el nostre cronista). El present del poble de Sineu el va oferir a la reina una jove nascuda als Calderers de Sant Joan, de nom Oliver de Son Baixfogó, la qual "per mor de sa bellesa i galania, la reina d'Espanya li demanà que s'avingués a anar amb

ella a la Cort que la faria sa dama d'honor més preada i estimada. L'al·lota, feel filla de sa terra i de son poble, romangué pocs mesos a la Cort i sentí l'enyorança d'aquesta beneïda terra" (Pàgina 99). (Gayà Galmés a "Documenta", número 296, esmenta l'anècdota).

A començaments de 1873 es proclamava la I República (que no arribà als dos anys de vida) i a l'Ajuntament de la ciutat de Mallorca s'hissaren les banderes republicana i mallorquina (en aquest cas la ciutadana del castellet i la franja blava) com a símbol del federalisme. Capdany i Reis esmenta amb simpatia aquests esdeveniments: "Lo mes de febrer fou proclamada la República a les Corts de Madrid, i voldríem creure que ara minvaran part de los nostros proble-

mes. Hem vist com los ajuntaments hissen les senyeres de la República i de Mallorca, com los nostros colors tornen sortir a la llum après tants anys de miseria, après la guerra perduda contra'l Borbó. Es temps d'esser optimista, esperem que no vinguin anys pitjors que'ls que hem passat en aquest, lo nostro, poble" (Pàgina 698). Tant de bo les paraules de Capdany i Reis haguessin resultat profètiques, ens hauríem estalviat Primoderiveras, Francos i tots els que s'han entossudit a fer-nos desaparèixer del mapa com a poble.

Grup de donzelles santjoaneres esperant la diligència que les havia de dur a Ciutat de compres.

La polèmica per la supressió de certes misses no és cosa de fa quatre dies (recordem a supressió, fa escassament un any i mig, de la missa del matí). L'any 1843, el rector de la vila va dir des de la trona que es suprimiria la missa de les 12 que es feia els dies festius després de l'Ofici Major; la mesura no va agradar gaire i l'ajuntament demanà al Bisbat de Mallorca que exigís al rector el restabliment de la missa de les 12 (Citat per Gayà Galmés a "Documenta", número 304). Capdany i Reis se'n fa ressò amb aquestes paraules: "Lo dia primer d'octubre, el batlle demanà al Vicari Major que'l rector del poble fes la missa de dotze, ja que los feligresos volien esta missa perquè era bona per l'oració après que s'és fet lo Ofici Major, en lo qual molts feligresos, segons m'han dit perquè jo no vaig a missa, no fan ço que s'ha de fer, que és oír missa, sinó que xerren de sos problemes i miren d'acostar-se a les al.lotes per concertar cites après la missa; així, si après lo Ofici Major se fa la missa de 12, les al.lotes no's podran trobar amb los al.lots perquè hauran d'anar a missa

amb ses mares a devora. A mi m'ha semblat desencertat, est dictat de l'ajuntament, per quant la missa és per a cell qui la vulga oír, no per a qui vulga reprimir los desitjos del jovent" (Pàgina 650).

L'any 1864, Pere d'Alcàntara Peña dibuixava i aixecava el cadastre de Sant Joan, i per fer aquesta feina, és clar, va haver de venir al poble. Va ser així que coneixé el nostre cronista, i ens consta que feren una bona amistat, de fet Pere d'Alcàntara Peña sovint era a sopar a la casa de Capdany i Reis, segons aquest darrer

ens comenta (Pàgina 577). Capdany i Reis ens parla del poema que Alcàntara Peña va dedicar als nou batlles que no el volien pagar per la feina que, Alcàntara Peña, havia fet, és a dir, l'aixecament del cadastre d'aquests nou pobles (Citat per Picornell, Ginard a "Mel i Sucre", número 100). El poema és prou conegut i acaba amb aquests tres esplendorosos versos: "D'aquest perjudici tan gran / qui'n té la culpa grossa / és el Batlle de Sant Joan". Es veu que això de les culpes del Batlle ve d'antic.

Tornant al tema inicial -la persecució del català en tots els àmbits, fenomen que Capdany i Reis va viure en tota la seva intesitat- el cronista ens diu, sense especificar l'any (però sabem que és al 1854) que "lo mestre de primeres lletres ha estat recriminat per lo batlle perquè ensenyi la doctrina cristiana i ho faci en lo idioma del país, ço és en castellà. Molt nos ha soprés, i molt nos dolen, aquestes paraules del batlle, i més perquè aquí, llevat d'alguns que han après lo idioma castellà per mor de son treball, ningú no parla

ni entén lo castellà i els nins aprenen a l'escola una idioma que no usen en sa casa ni en lo carrer i allavores vénen los problemes de comprensió entre'ls pares i los fills. Esperem, pel bé del nostro poble i del nostro país, que l'ajuntament se desdigui d'aquestes malaguanyades paraules, o si no haurem de canviar de batlle i de consellers" (Pàgina 133). (Gayà Galmés a "Documenta", número 290, cita aquest acord de l'ajuntament).

Devers l'any cinquanta del segle passat Mallorca va patir una greu sequera que va ser motiu d'epidèmies entre la gent i els animals. A causa d'aquesta sequera prolongada durant anys, i davant la necessitat de proveir d'aigua els camps i els prats, l'ajuntament de Sant Joan acordà demanar diners per aprofundir el pou Llarg. Les obres es varen fer, però no donaren els resultats esperats -el cabal d'aigua seguia sent insuficient- i l'ajuntament acordà obrir un altre pou, que no s'arribà a obrir -o almenys no n'hem tingut notícia. Uns mesos després, l'ajuntament demanava l'exempció de les contribucions a causa de la sequera que no deixava néixer els prats i els animals es morien (Citat per Gayà Galmés a "Documenta", número 317). Capdany i Reis es fa ressó d'aquesta prolongada sequera que va patir Mallorca: "Lo batlle i sos consellers han acordat afondar lo Pou Llarch per fer engrandir lo doll d'aigua de vena de lo dit pou, però l'aigua no ha brollat i han acordat fer un altre pou en un altre endret. Per mi que ço s'haguera d'haver fet molt abans que la sequera que ara nos colpeix nos arribara, però ja's sap, ço que no sap esser un ajuntament és previsor" (Pàgina 177). Més envant ens parla de la petició d'exempció de contribucions: "Avui capvespre lo batlle nos ha dit que no's poden pagar els impostos d'enguany i que s'és demanat a les autoritats que no los vulguen cobrar, nosaltres li hem dit que bé ha fet, però que no esperi miracles, que'l govern de fora Mallorca només vol cobrar i oblidar-se dels problemes d'esta terra. Lo batlle ha dit que no n'esperava, d'intervencions divines, però que la qüestió és tan greu i evident que potser

se n'adonin a Madrid. Jo no he volgut fer comentaris sobre los exemples que hi ha hagut i hi ha cada dia d'aquesta meva, i d'altres, constatació" (Pàgina 180).

L'any 1872 la fil·loxera acaba amb els darrers ceps francesos. La vinya, el vi mallorquí augmenta espectacularment la seva producció. Vint-i-cinc anys després, la fil·loxera arriba a Mallorca i s'extén ràpidament. A França, l'any 1891 havien replantat les vinyes damunt peus americans, més resistents a la fil·loxera. La producció de vi mallorquí minvaria, tan espectacularment com havia augmentat vint-i-cinc anys enrera. Capdany i Reis, per altra banda un excel·lent bevedor, ens parla d'aquesta desgràcia per al poble mallorquí: "Los raïms són tots pansits, los ceps són tots assecats, ja no queda vi a les bótes, los pagesos arrebossen totes les vinyes, los taverners es planyen de no tenir vi per servir a los clients que també es planyen de no poder beure ço que voldrien. Tothom és malcontent i jo, a la meua edat de noranta i quatre anys, em plany de no tenir un vasset de vi per encalenticar-me lo cos i lo cor. Diuen que los francesos ja tornen a fer vi, voldria que los mallorquins fessen la mateixa via" (Pàgina 813).

Durant el segle XIX s'inventaren molts aparells que revolucionaren, o feren canviar més o menys de cop, el món. Un d'aquests invents va ser la fotografia. La primera màquina fotogràfica -una versió de la màquina inventada per Daguerre- arribà a Mallorca l'any 1840, un després de la presentació pública de l'invent a París. Francesc Montaner va gaudir del privilegi de tenir-ne una, i resulta que el nostre cronista, Nadal Capdany i Reis, coneixia -de passada, tot s'ha de dir- Francesc Montaner. De manera que el va fer de veure i, junts, comprovaren el funcionament del miraculós artefacte -o diabòlic per segons qui. Capdany i Reis en ens parla amb emoció, d'aquest invent que "immortalitza los éssers humans en un moment concret de sa vida". S'ha de dir que Capdany i Reis va ser un apassionat de la fotografia fins a la seva mort i que en parlà sovint amb admiració: "Lo miracle

de veure la realitat damunt un paper, tal com és però en blanc i negre, és una prova més de l'enginy humà que traspassa les fronteres de l'obscurantisme i del primitivisme propis de molts sectors de l'espècie humana" (Pàgina 850).

L'any 1838 Frederic Chopin i George Sand vingueren a passar un hivern a Mallorca. L'experiència va decebre profundament l'escriptora George Sand que, només tornar a París, posà els mallorquins com a un pedaç brut en un llibre famós titulat, precisament, "Un hivern a Mallorca". Capdany i Reis va coincidir amb la parella d'artistes dins el vaixell que cobria el trajecte entre Barcelona i Palma. Aquest vaixell era "El Mallorquí" i, segons ens conta Capdany i Reis "La madame francesa es passà tot lo viatge anant de babord a estribord vomitant tot quant havia menjat a Barcelona i no feia més que repetir: "Mon Dieu, aquest vaixell va una olor de porc insuportable" (Pàgina 78). De fet, dins "El Mallorquí" solien transportar, dia si dia no, carregaments de porcs vius cap al mercat peninsular. Per altra banda, Capdany i Reis viatjava sovint en aquest vaixell, un pic a l'any solia anar a Barcelona a veure les innovacions, sobretot les tecnològiques, que eren notícia a la ciutat comtal. De fet, va ser en un d'aquests viatges quan Capdany i Reis coneixé la fotografia o, més envant el cinematògraf de Lumière: "Les imatges roden soles damunt la paret

blanca, tot lo món s'és admirat d'aquell invent dels germans Lumière. Jo només me puc plànyer per haver ultrapassat ja la vuitantena i no poder seguir gaudint dels invents que tots los dies en tot lo món qualcú presenta" (Pàgina 889).

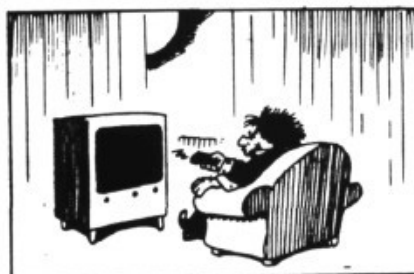
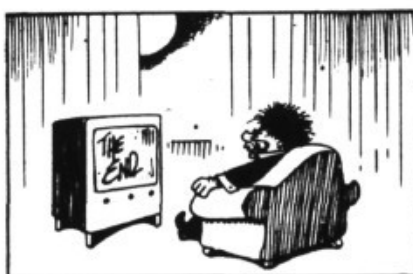
La visita que, a les darreries de segle, l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria va fer a Mallorca també ens és relatada pel nostre cronista, sobretot l'excursió de l'Arxiduc als pobles de l'interior, Sant Joan entre ells: "Lo germà de l'emperador d'Àustria s'ha enamorat de Mallorca, té bon gust aquest noble de sang imperial, més que los Borbons d'aquesta terra. Vingué en aquest poble de Sant Joan i ma casa tingué l'honor d'acollir-lo una nit, i l'Arxiduc tingué l'honor de menjar els excel·lents cuinats de la cuinera, madò Brouet, dita també del Revellar" (Pàgina 901).

I per la nostra banda res més, només recordar que les memòries de Nadal Capdany i Reis estan venals i que si a qualcú li interessa que faci de veure els sotasignants i ben possiblement arribem a un acord, amb el ben entès, és clar, que la petició vagi acompanyada d'un petit obsequi, com és ara una botella de cava. A la salut de Nadal Capdany i Reis, i per molts anys.

A.C. Innocento i M.S. Innocenti

mister hyde

Alfons Figueres

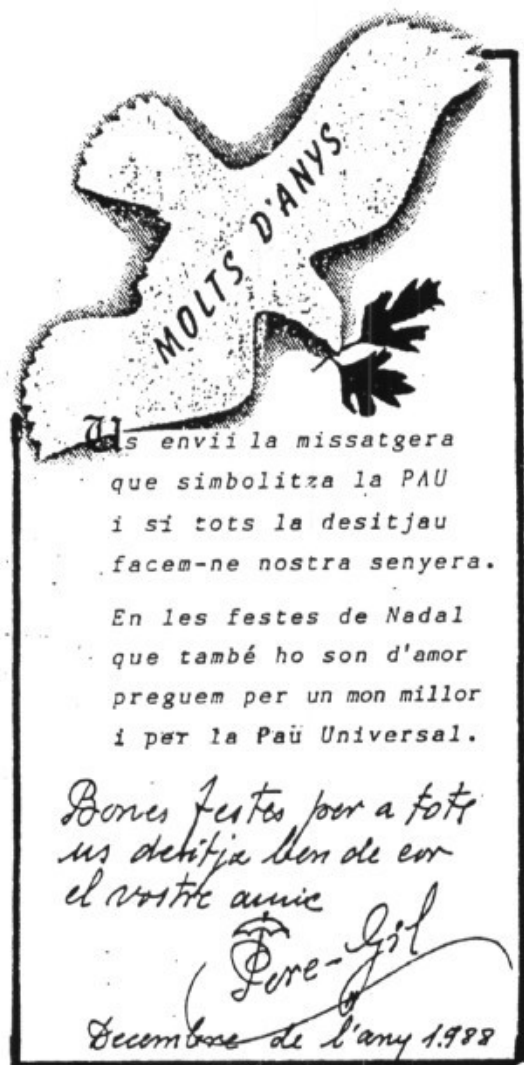
Copyright by Alfons Figueres

Somni Reis Mags 1989

Ansiosa la nit aquella
bot del llit no em puc dormir,
no arriba mai el matí,
la lluna ens somriu alegre.
Dóna voltes el meu cap,
pensa que pensa ¿Qui sap
que ens portaran els Reis Mags?
Ai! No ho sé ;Quins maldecaps!
El meu cor bota i batega
i món esperit s'ofega.
¿Som bon al.lot? ¿No em barall?
No ens pot faltar son detall,
si els veia m'agonellaria
demanant pels meus germans,
pel petit i els dos grans.
Amb quin goig demanaria,
trec el cap perla finestra,
camin d'allà cap aquí.
Déu meu! ;Si eren aquí!

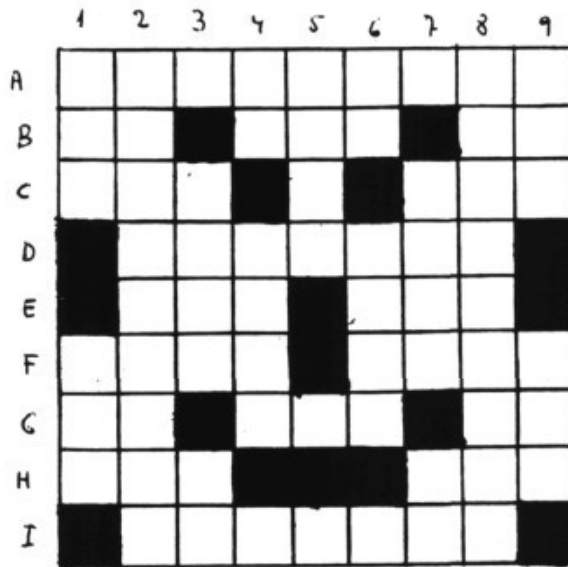
Seria grossa ma festa,
jo pens que els demanaria
pels meus pares lo primer,
ple de duros un paner,
salut, pau i alegria;
per n'Antoni i en Joan
un bon cotxo i una moto.
Ai! Jo suu i no em cau cap gota.
¿Que serà massa diran?
Ja ho veurem, així ho diria.
¿I per jo i en Miquel?
La bici de cross voldria
i per al petit un cuset.
Ah! I també una altra cosa:
que sigui dolcet per ells,
pels padrinetes caramells
dels bons, la bossa més grossa.

Bàrbara Mates Sastre

ENCREUAT

HORIZONTALS A.- Festivitat que es celebra el 28 de desembre. B.- Diven si va ser primer que la gallina. Banda de darrera del cos, a la raça humana solen ser molt observats els de les famelles, quasi sempre per part dels mascles. Intentareu acabar aquest encreuat?. C.- Grup relativament nombrós de gent que es dedica a interpretar cançons amb les seves veus. Vocal. Entre cinc i set. D.- tsug ues le raicerpa'd lat rep, adugeb ed o rajnem ed tatitnauq atitep anu cnerP. E.- Ho podeu deixar anar, tantmateix no ho aclarireu. Corpora. F.- Qualitat que tenen alguns cossos d'escampar una llum viva i tremolosa pròpia o reflectida. Vaixells. G.- Estan just començant seixanta. Encara no vos n'heu temut? eh? eh? eh? eh?. Les vocals del plaer (no onomatopeies). H.- Ferir algú en la seva dignitat. Normalment habita a la retxa de més avall del pentagrama. I.- Relatiu a organismes capaços de viure de qualsevol manera.

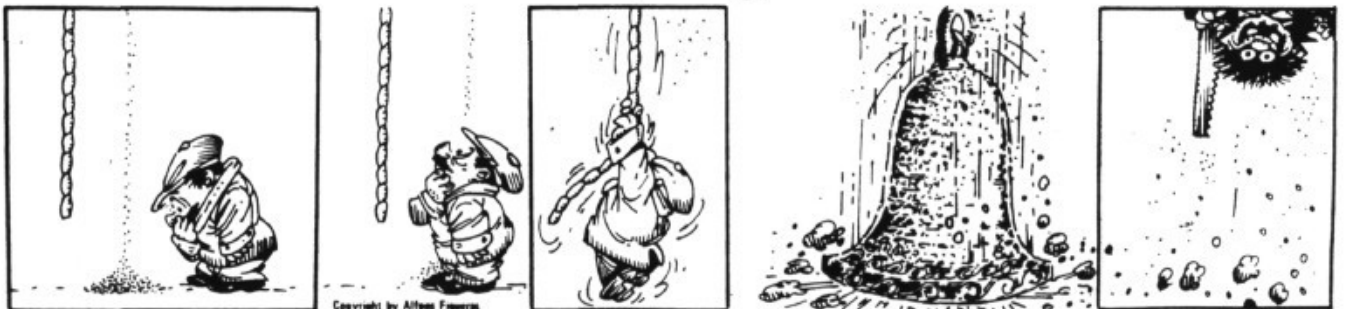

VERTICALS 1.- Manganès allargat. Tebeo. 2.- Entreteniment, passatemp. 3.- Consonant. Clapa de terra fèrtil dins un desert d'arena. Nord-est. 4.- Nina, al.lota, dona. Estau sempre alerta. Jua jua jua!!!. 6.- Pren part en exercicis que requereixen gran habilitat o força, i sempre perd, almanco les passes. Reunió Revolucionària Reformista Restringida. 7.- Anar fora vocals ni consonants. Mefistofèlicament parlant, temple consagrat a tots els llamps i trons. Flastomia venial. 8.- Juntar-te oficiosament amb una persona de sexe contrari, passant per damunt tots els valors morals i socials. 9.- Si heu arribat fins aquí és que teniu més moral que l'Alcoià. Per molts d'anys.

Joan Sastre Joan.

mister hyde

Alfons Figueras

Copyright by Alfons Figueras

PEQUEÑOS PRECIOS PARA SUS GRANDES FIESTAS

ALIMENTACION

CAFÉ MARCILLA SUPERIOR 250 Gr.	129
BERBERECHOS SAMARINCHA 120 Gr.	103
NAVAJAS SAMARINCHA	210
MEJILLONES ESCABECHE CABO DE PENAS 12 Kg.	107
ALMEJAS COREANAS PAY PAY 10.14	199
ALMEJAS RIERA FRUITS 110 Gr.	143
ACEITUNAS SEVILLANAS ROSSELO 1 Kg.	247
ESPARRAGOS 46 BAJA MAR SEV.	254
ESPARRAGOS 13 16 FIESTA BAJAMAR	157

TURRONES Y MAZAPANES

TURRONCILLOS DONA JIMENA 150 Gr.	172
MAZAPAN DONA JIMENA 300 Gr.	330
TURRON TORRAS 300 Gr. Trufa, Praline y Caramelo	335
POLVORONES SURTIDOS EL RUISEÑOR 2400 Gr.	601
HOJALDRADAS ARTESANITOS 300 Gr.	231
ROSQUITOS VINO ARTESANITOS 400 Gr.	231
TURRON LA FAMA EXTRA 300 Gr. Alicante y Jijona	391

BEBIDAS Y LICORES

CAVA CODORNI EXTRA	559
CAVA CODORNI GRAN CREMAT	454
CAVA DELA PIERRE EXTRA	284

CAVA DELA PIERRE GLACE	349
CAVA SEGURA VIUDAS	519
CAVA CRISTALINO JAUME SERRA	262
CAVA LAIXERTELL	286
VINO DE AGULLA COPINA	199
VINO SANGRE DE TORO	267
VINO BACH ROSADO	279
VINO VINA EXTRA TINTO	294
BRANDY TERRY	582

CHARCUTERIA

JAMÓN CON PATA OSCAR MAYER 1 Kg.	718
JAMÓN S. HOSCAR MAYER 1 Kg.	1184
JAMÓN COCIDO ETIQUETA NEGRA OSCAR MAYER 1 Kg.	720
PALETA REMERCA SADE MONT. 1 Kg.	457

Y ADEMÁS, DISPONEMOS DE UN GRAN SURTIDO EN FIAMBRES NAVIDENOS.

CONGELADOS

GAMBA AL STADA OLIVER 1 Kg.	2225
LAN. TINTINO LUBO OLIVER 1 Kg.	2299
LANGOSTINO 30 40 OLIVER 1 Kg.	1299
LANGOSTINO ESPECIAL PESCANCOVA 800 Gr.	2170

PERFUMERIA DROGUERIA

SERVILLETAS CELESTIO 100 L.	97
ROLLO CODINA CE. 2 L.	130

PAPEL HIGIENICO MARPEL Pox 4 L.	105
DETERGENTE LUZIL 5 Kg.	699
LAVAVAJILLAS DENDRI L.	55
SUAVIZANTE DENDRI L.	237
SUAVIZANTE DENDRI 2 L.	138

MENAJE

PLACA 4 PLATES MOD. FRESCO	4125
PLATE SARTENES ANTIADHERENTES MONA	995
BATERIA ESMAUTADA 4 PLATES MOD. PINK	4250
CALEFACTOR COVER 2000 W. 120 V.	2969
CINTA VIDEO 120	364
CINTA VIDEO 180	392
CINTA VIDEO 240	549
ORGANO CASIO PT. 10	3716
CAMARA FOTOGRAFICA ELCO	1021
COMECOCOS	202

JUGUETES

MI CARMEN Y SUS MUÑECOS	4595
MENUCO MINI TROUS	1992
MENUCO Suridos	1308
NANCY Suridos	997
NANCY FANTASIA	1718
Etiqueta ALFANCOVA	2466
Etiqueta CERANCOVA	2466

REGALAMOS 300 CESTAS DE NAVIDAD

Al realizar sus compras en HIPERMANACOR e HIPER CALA MILLOR tiene bien en su ticket de caja si aparece el palabra PREMIO acaba de ganar una Cesta de Navidad. Suerte.

HIPER MANACOR

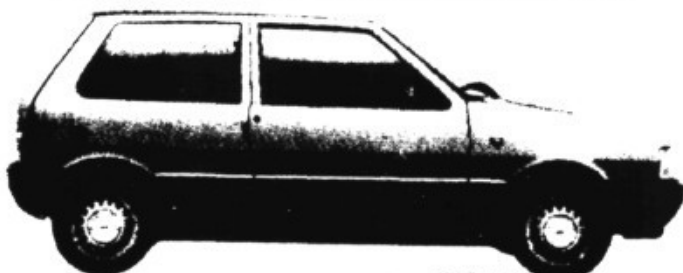

FIAT

AUTO VENTA MANACOR

ANOTA EL PRECIO DE TU FIAT UNO A PARTIR DE

9.000 PTAS. AL MES.

Ptas/mes

Fiat Uno, el líder de ventas en Europa de su categoría durante este año, te ofrece la oportunidad que esperabas. Ahora, desde 9.000 Ptas. al mes, un magnífico Uno es tuyo. Un automóvil en la vanguardia tecnológica y del diseño, con un precio hecho a tu medida.

Aplicase a cualquier punto de la red Fiat y elige tu modelo.
* Con cuotas a partir de 9.000 Ptas/mes.
* O ese período de exención: por ejemplo, comenzando ahora y empezando a pagar de 2 a 6 meses después.

Condiciones válidas hasta el 31 de diciembre '88

Fiat Uno. Por lo que llevas dentro.

COCHES USADOS SEGUROS

Opel Corsa GT 1300 negro.....	PM-AS
Opel Kadet GLS 1.600 perf., equipado.....	PM-AL
Fiat argenta 2000-i con aire acond., dirección etc.....	PM-Z
Fiat uno fire 5 puertas.....	PM-AK
Seat marbella GL 5 veloc. impecable.....	PM-AM
Talbot horizonte metalizado.....	PM-S
Ford fiesta ghia 1100.....	PM-T
Panda 40 marfil.....	PM-AB
Ford fiesta L.....	PM-V
Renault 18 GTS económico.....	PM-O
Renault 5 GTL económico.....	PM-T
Ford fiesta 1400 negro perfecto.....	PM-AK
Ford fiesta 1100 económico con techo.....	PM-P
Citroen BX 1600.....	PM-Z

OFERTAS

Seat 127 (125.000).....	PM-M
Seat 127 4 puertas.....	PM-N
Seat 132 diesel (200.000).....	PM-J
Ford fiesta (195.000).....	PM-M
Sanglas 500.....	PM-L
131-1600 familiar económico.....	PM-M
R-5 TL.....	PM-K
Seat 127 económico.....	PM-O

Información y ventas: Fray Junípero Serra, 40 Tel. 550161
Taller: C/Drach, 8 Manacor

